

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Ryńsk, ul. Mickiewicza 12/1, 87-200 Wąbrzeźno
(zwanym dalej OPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2016 r.,
poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 15, 20, 21 marca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika OPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

OPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 17 lipca 2015 r., przyjętego Uchwałą Nr XI/72/2015 Rady Gminy Wąbrzeźno, zmienionego Uchwałą Nr XXXI/217/2016. W powyższym dokumencie dokonano zmiany nazwy Ośrodka z GOPS w Wąbrzeźnie na OPS Gminy Ryńsk. W Statucie nie uwzględniono ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik OPS złożył oświadczenie, zobowiązując się do wprowadzenia zmian w dokumencie i rozszerzenia treści o realizację zadań wynikających z ww. ustawy.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, będącym Załącznikiem do Zarządzenia nr 3/2012 Kierownika GOPS z dnia 30 października 2012 r. W § 6 ww. Regulaminu wymienione zostały zadania asystenta rodziny.

Wójt Gminy Wąbrzeźno Zarządzeniem nr 14/2012, z dnia 23 lutego 2012 r., upoważnił p. [REDAKTOWANE] do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575 z późn.zm.).

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Gmina jak dotąd nie realizowała 3-letniego Programu Wspierania Rodziny. Obecnie jest przygotowany projekt programu na lata 2017-2019, który będzie przedstawiony na najbliższej Sesji Rady Gminy.

W okresie objętym kontrolą Kierownik OPS nie dopełnił obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Sporządzono jedynie sprawozdanie roczne z działalności OPS za 2015 r. i 2016 r. Sprawozdanie za 2015 r. zostało przedstawione na posiedzeniu Rady Gminy w dniu 18 marca 2016 r., z kolei sprawozdanie za 2016 r. zostanie przekazane do Rady

Gminy do końca marca. Dokument zawiera jedynie informacje finansowe dotyczące ponoszenia przez gminę kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz wykorzystane środki na zatrudnienie asystentów.

W okresie objętym kontrolą OPS zatrudniał następujących asystentów rodziny:

- ██████████ – w ramach umowy zlecenie w okresie od 15 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r., od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r., od 20 maja 2016 r. przebywająca na zwolnieniu lekarskim, z kolei od 28 października 2016 r. przebywająca na urlopie macierzyńskim,
- ██████████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 września 2016 r., od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. oraz od 1 stycznia 2017 r. do 30 czerwca 2017 r.

Asystenci obejmowali pomocą:

- w 2015 r. 11 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 16 rodzin, w tym dwa przypadki rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 14 marca) 14 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodne z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto w aktach osobowych są oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystenta zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w bezpłatnych szkoleniach. W budżecie Ośrodka nie zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej. Ponadto, zgodnie z art.8 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację 20 rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: plany pracy z rodziną, ocenę realizacji planu pracy (ocenę okresową sytuacji rodziny), miesięczny dziennik pracy asystenta, notatki służbowe, dzienniki wizyt w środowisku, notatki z wizyt w środowisku wprowadzane do programu „POMOST”.

Asystenci dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny nie rzadziej niż pół roku, zgodnie z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstotliwość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystenci rodziny prowadzili monitoring funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną, jak dotąd w czterech przypadkach. Wizyty w środowisku nie były dokumentowane.

Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalnym i Kierownikiem OPS w momencie sporządzania okresowych ocen sytuacji rodziny. Zaprzestanie odbywa się poprzez złożenie oświadczenia przez rodzinę o rezygnacji. Asystent podejmuje również decyzję o zakończeniu działań w przypadku braku współpracy przez rodzinę z asystentem lub z uwagi na zrealizowanie założonych w planie pracy celów.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy tut. Ośrodka z innymi służbami tj.: szkołami, służbą zdrowia, policją, sołtysami, radnymi gminy, mieszkańcami oraz Stowarzyszeniem Kół Gospodyń Wiejskich. Współpraca opiera się na przekazywaniu informacji poprzez kontakt osobisty lub telefoniczny. Wskazane osoby i służby starają się również monitorować trudne przypadki oraz przekazują informacje na temat funkcjonowania rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, pedagogicznego prawnego, terapeutycznego, psychologicznego). Specjaliści przyjmują w gminie w określone dni miesiąca. Szczegółowe informacje zawarte zostały w protokole przyjęcia informacji.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Dzieci i młodzież mają możliwość korzystania ze świetlic wiejskich, w których organizowane są bezpłatne zajęcia ogólnorozwojowe przez Koła Gospodyń Wiejskich i mieszkańców.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 36 613,19 zł,

- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 30 849,81 zł,

- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 5 782,08 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 2: *opracowania planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystent rodziny, jak dotąd, nie współpracował z rodziną biologiczną, której dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Dotychczas asystent nie tworzył planów pracy z rodziną, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, z uwagi na brak chęci współpracy przez rodzinę biologiczną na rzecz odzyskania dziecka.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 22 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 7 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 11 lipca 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 31 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na zachowanie ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność oceniono pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej